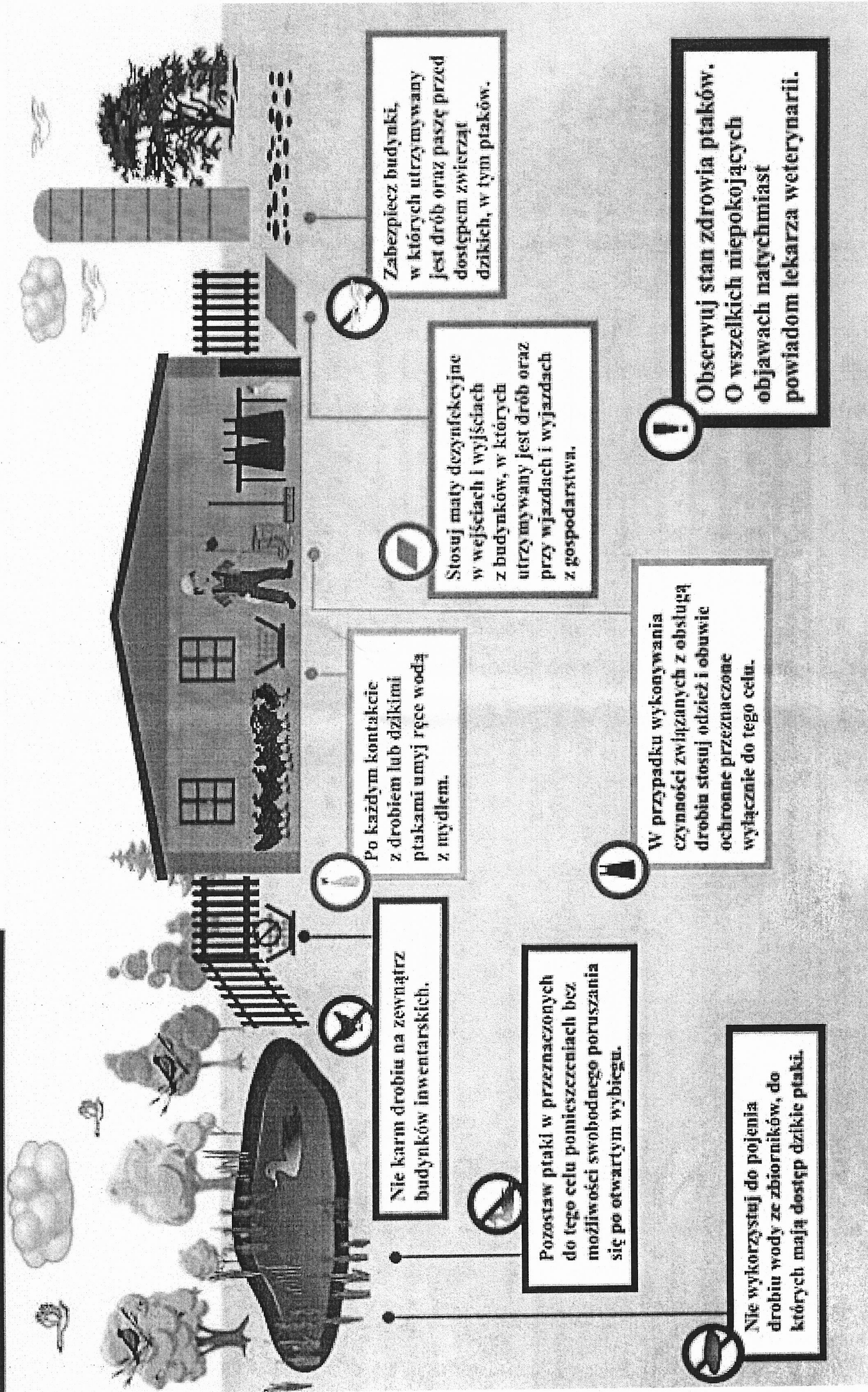

UWAGA ! HPAI

ZASADY, KTÓRYCH NALEŻY PRZESTRZEGAĆ W CELU OCHRONY
GOSPODARSTWA PRZED WIRUSEM WYSOCE ZJADLIWEJ GRYPY
PTAKÓW (HPAI)

O grypie ptaków

Grypa ptaków (AI - *Avian influenza*), d. pomór drobiu (FP - *Fowl plaque*), należy do chorób zwierząt listy OIE jako **niezwykle zakaźna i zaraźliwa choroba wirusowa drobiu**, która może powodować śmiertelność do 100%.

Chorobę wywołują niektóre szczepy podtypów H5 i H7 wirusa grypy typu A. (czynniki etiologiczne: wirus z rodziny Orthomyxoviridae, rodzaju Influenzavirus).

Zakażone ptaki wydają wirus w dużych ilościach przede wszystkim z:

- kałem
- wydzieliną z oczu
- wydzieliną z dróg oddechowych
- wydychanym powietrzem.

Na zakażenie wirusami grypy ptaków podatne są prawie wszystkie gatunki ptaków zarówno domowych (drób), jak i dzikich wolno żyjących, jednak stopień wrażliwości poszczególnych gatunków jest zróżnicowany:

- kury i indyki - duża wrażliwość na zakażenie, występowanie klinicznej postaci choroby;
- kaczki i gęsi - wrażliwość na zakażenie wszystkimi szczepami wirusa AI, ale tylko niektóre bardzo zjadliwe wirusy wywołują kliniczną postać choroby. **Drób wodny uważa się za potencjalny rezerwuar i źródło wirusa dla drobiu;**
- perliczki, przepiórki, bażanty i kuropatwy - wrażliwość podobna jak u kur i indyków;
- strusie - u strusi występują objawy oddechowe i nerwowe, biegunka, osłabienie i upadki 20-30%. Emu jest mniej wrażliwe, nie występują objawy kliniczne ani upadki;
- ptaki trzymane w klatkach, włączając papugowate i śpiewające - wirusy AI izolowane na całym świecie od dzikich i egzotycznych ptaków nie były dotąd stwierdzane u ptaków trzymanych w klatkach.

Wirus grypy ptaków może zachowywać aktywność w środowisku kurnika przez 5 tygodni, zatem istotne jest przy podejrzeniu lub stwierdzeniu choroby, zabezpieczenie pomieszczeń, sprzętu, nawozu oraz dokładne ich oczyszczenie i odkażenie. Wirusy grypy są wrażliwe na powszechnie stosowane środki dezynfekcyjne oraz detergenty. Niszczy go również obróbka termiczna (smażenie, gotowanie).

Informacje OIE o grypie ptaków dostępne są [tutaj](#).

Drogi zakażenia

Zakażenie następuje głównie drogą oddechową i pokarmową. Najbardziej prawdopodobnym źródłem zakażenia drobiu domowego jest bezpośredni lub pośredni kontakt z wędrującymi ptakami dzikimi, zwykle plectwem wodnym. Rozprzestrzenienie wirusa może następować również poprzez zanieczyszczoną paszę, wodę, nawóz, ściółkę, sprzęt i środki transportu. Bardzo ważną rolę w rozprzestrzenianiu wirusa grypy ptaków odgrywa człowiek, który poprzez zanieczyszczone ubranie, obuwie, sprzęt i produkty może przyczynić się do rozprzestrzeniania choroby.

Zagrozenie dla ludzi

Jak dotychczas nie stwierdzono na świecie ani jednego przypadku zakażenia wirusem HPAI/H5N8 u człowieka i w chwili obecnej **nie ma podstaw do wprowadzania ponadstandardowych środków prewencyjnych w odniesieniu do ludzi**. Badania genetyczne wirusa H5N8 wykrytego w Polsce wskazują na typowy profil, charakterystyczny dla wirusów ptasich i brak głównych cech przystosowawczych do organizmu człowieka.

Biorąc jednak pod uwagę ewolucyjne pochodzenie wirusów H5N8 od **H5N1** oraz generalnie dużą zmienność wirusów grypy, wskazana jest **pewna ostrożność**, szczególnie u osób zawodowo mających kontakt z drobiem i ptakami dzikimi. Zaleca się stosowanie rutynowych zasad higieny, takich jak mycie rąk ciepłą wodą z mydłem oraz unikanie bezpośredniego kontaktu z drobiem chorym, padłym ptactwem dzikim oraz przedmiotami, na których znajdują się ślady ptasich odchodów.

Wirus szybko ginie w produktach drobiarskich poddanych obróbce termicznej.

Objawy grypy ptaków i zgłoszenie podejrzenia

Objawy

Przebieg i objawy kliniczne zakażeń grypy ptaków są zróżnicowane i zależą od zjadliwości wirusa, gatunku i wieku ptaków, towarzyszących zakażeń i stresogennych wpływów środowiska. W zakażeniach wirusami grypy ptaków zasadniczo wyróżnia się dwie postacie choroby:

1. **Nisko zjadliwa grypa ptaków (LPAI - Low pathogenic avian influenza)** - w przebiegu choroby może dojść do wzrostu zjadliwości wirusa w wyniku mutacji i przejście w wysoce zjadliwą gripę ptaków:
 - objawy kliniczne wahają się od niezauważalnych do umiarkowanych lub ciężkich objawów oddechowych;
 - śmiertelność waha się od 3% do 15%;
 - produkcja nieśna może spaść o 45%.
2. **Wysoce zjadliwa grypa ptaków (HPAI - Highly pathogenic avian influenza)**
 - objawy kliniczne to depresja, silne łzawienie, kichanie, duszność, obrzęk zatok podoczołowych, sinica grzebienia i dzwonków, obrzęk głowy, nastroszenie piór, biegunka, objawy nerwowe;
 - gwałtowny spadek lub zatrzymanie produkcji jaj, skorupy miękkie, ostatnie jaja zwykle bez skorup;
 - w nadostrych i ostrych przypadkach padnięcia są nagłe, bez widocznych objawów lub w ciągu 24-48 godzin od pierwszych objawów. Śmiertelność może dochodzić do 100%.

Zgłoszenie podejrzenia

Drób

Posiadacz drobiu powinien zawiadomić powiatowego lekarza weterynarii albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej o wystąpieniu u drobiu następujących objawów klinicznych:

- zwiększona śmiertelność;
- znaczący spadek pobierania paszy i wody;
- objawy nerwowe takie jak: drgawki, skręt szyi, paraliż nóg i skrzydeł, niezdolność ruchów;
- duszność;
- sinica i wybroczyny;
- biegunka;
- nagły spadek nieśności.

Ptaki dzikie

Dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich zgłaszają powiatowemu lekarzowi weterynarii albo najbliższemu podmiotowi świadczącemu usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej przypadki zwiększonej śmiertelności dzikich ptaków.

Zgłoszenie podejrzenia wystąpienia grypy ptaków, zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt jest obowiązkiem, którego niedopełnienie stanowi wykroczenie.

Posiadaczowi zwierzęcia, który dopełnił obowiązku zgłoszenia podejrzenia przysługuje ze środków budżetu

państwa zapomoga za zwierzę, które padło z powodu zachorowania na grypę ptaków zanim powiatowy lekarz weterynarii otrzymał informację o zgłoszeniu. Więcej o środkach z budżetu państwa przeczytasz [tutaj](#).

Zgłosiłeś podejrzenie grypy ptaków - co dalej?

Po dokonaniu zgłoszenia - do czasu przybycia urzędowego lekarza weterynarii -posiadacz drobiu zobowiązany jest do:

- izolacji i strzeżenia w gospodarstwie wszystkich przebywających tam ptaków;
- wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania produktów z gospodarstwa, w szczególności mięsa, zwłok zwierzęcych, środków żywienia zwierząt, wody, ściółki, nawozów naturalnych;
- nie wywożenia z gospodarstwa materiału biologicznego (nasienia, komórek jajowych, zarodków);
- uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do pomieszczeń lub miejsc, w których znajdują się ptaki podejrzane o zakażenie lub chorobę.

Zasady ochrony drobiu przed grypą ptaków

Zasady ochrony drobiu przed chorobą

Informacje związane z grypą ptaków można także uzyskać w GIW pod numerami telefonów: 22 623 10 65, 22 623 27 80, 22 623 13 56 lub wysyłając pytanie na adres: aipyttania@wetgiw.gov.pl.

ZALECENIA DLA DROBNOTOWAROWYCH HODOWCÓW DROBIU - CHÓW PRYZAGRODOWY

- karmienie i pojenie drobiu w pomieszczeniach zamkniętych, do których nie mają dostępu ptaki dzikie;
- przetrzymywanie drobiu na ogrodzonej przestrzeni, pod warunkiem uniemożliwienia kontaktów z dzikim ptactwem;
- odizolowanie od innego drobiu, kaczek i gęsi;
- przechowywanie paszy, w tym zielonki, w pomieszczeniach zamkniętych lub pod szczelnym przykryciem, uniemożliwiającym kontakt z dzikim ptactwem;
- unikanie pojenia ptaków i czyszczenia kurników wodą pochodzącą spoza gospodarstwa (głównie ze zbiorników wodnych i rzek);
- zgłaszanie lekarzowi weterynarii, wójtowi, burmistrzowi, i innym organom władzy lokalnej zaobserwowanego spadku nieśności lub nagłych, zwiększonych padnięć drobiu;
- po każdym kontakcie z drobiem lub ptakami dzikimi umycie rąk wodą z mydłem;
- używanie odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przy czynnościach związanych z obsługą drobiu;
- osobom utrzymującym drób w chowie przyzagrodowym, aby nie były zatrudniane w przemysłowych fermach drobiu.

ZALECENIA DLA HODOWCÓW GOŁĘBI POCZTOWYCH

- karmienie i pojenie gołębi w sposób wykluczający dostęp ptaków dzikich;
- przechowywanie paszy w pomieszczeniach zamkniętych lub pod szczelnym przykryciem uniemożliwiającym kontakt z dzikim ptactwem.

ZALECENIA DLA PRZEMYSŁOWYCH PRODUCENTÓW DROBIU

- przetrzymywanie ptaków w odosobnieniu (obowiązkowo w okresie wiosennych oraz jesiennych wędrówek dzikich ptaków) lub na wolnej, ogrodzonej przestrzeni, pod warunkiem ograniczenia kontaktu z dzikim ptactwem;
- karmienie i pojenie drobiu w pomieszczeniach zamkniętych, do których nie mają dostępu ptaki dzikie;
- zielonki stosowane w karmieniu drobiu wodnego (kaczki i gęsi), szczególnie w okresie wiosennych oraz jesiennych wędrówek dzikich ptaków, nie mogą pochodzić z terenów wysokiego ryzyka zanieczyszczenia ich wirusem wysoce zjadliwej grypy ptaków, z okolic zbiorników wodnych, bagien, i innych miejsc stanowiących ostoję ptaków dzikich;
- szczelne przykrycie pojemników z karmą i wodą do picia lub przetrzymywanie ich wewnątrz budynków, a także unikanie pojenia ptaków i czyszczenia pomieszczeń wodą pochodzącą spoza gospodarstwa (głównie ze zbiorników wodnych i rzek);
- ograniczenie przemieszczania się osób postronnych oraz zwierząt pomiędzy obiektami, w których

- przechowywana jest karma dla zwierząt a obiektami, w których bytuje drób;
- rozłożenie przed wejściami do budynków, gdzie utrzymywany jest drób mat nasączonych środkiem dezynfekcyjnym;
 - wprowadzenie zakazu wjazdu pojazdów na teren fermy, poza działaniami koniecznymi np. dowóz paszy, odbiór drobiu do rzeźni lub przez zakład utylizacyjny;
 - obowiązkową dezynfekcję pojazdów wjeżdżających;
 - rozłożenie mat dezynfekcyjnych przed wjazdem i wejściem na teren gospodarstwa;
 - używanie odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przy czynnościach związanych z obsługą drobiu;
 - wprowadzenie obowiązku przeprowadzania dokładnego mycia i dezynfekcji rąk przed wejściem do obiektów, w których utrzymuje się drób;
 - brak kontaktu pracowników ferm drobiu z innym ptactwem np. kurami, gołębiami.

DODATKOWE ZALECENIA GŁÓWNEGO LEKARZA WETERYNARI

- słomę, która będzie wykorzystywana w chowie ściółkowym należy zabezpieczyć przed dostępem dzikiego ptactwa (przetrzywać w zamkniętych pomieszczeniach, zadaszyć itp.);
- należy regularnie przeglądać wszelkie połączenia i rury (silosy paszowe) pod kątem obecności zanieczyszczeń np. odchodami dzikich ptaków;
- należy eliminować wszelkie możliwe do usunięcia nieszczelności budynków inwentarskich (umieścić siatki w oknach i otworach, zabezpieczyć kominy wentylacyjne);
- nie należy tworzyć sztucznych zbiorników wodnych na terenie gospodarstwa (np. oczka wodne), a istniejące należy zabezpieczyć przed dostępem dzikiego ptactwa;
- nie należy dokarmiać dzikiego ptactwa na terenie gospodarstwa (usunąć karmniki);
- jeżeli na terenie gospodarstwa znajdują się drzewa owocowe należy jak najczęściej usuwać opadłe owoce.

Nieprzestrzeganie wymienionych wyżej zaleceń może powodować wzrost zagrożenia grypą ptaków.

Informacja o niepokojących objawach chorobowych lub padnięciach drobiu powinna być niezwłocznie przekazana do powiatowego lekarza weterynarii.

Więcej o grypie ptaków, w tym o jej objawach, można przeczytać tutaj.

Więcej o obowiązkach posiadacza zwierząt, działaniach IW, regulacjach dotyczących zapomogi i odszkodowania ze środków budżetu państwa można przeczytać tutaj.